

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

V Bruseli 19/03/2008
KOM(2008) 153

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**SPRÁVA O POKROKU ZA ROK 2007 TÝKAJÚCA SA JEDNOTNÉHO
EURÓPSKEHO TRHU ELEKTRONICKÝCH KOMUNIKÁCIÍ (13. SPRÁVA)**

[SEK(2008) 356]

1. ÚVOD

V tomto oznámení sa uvádzajú informácie o vývoji v rámci odvetvia elektronických komunikácií dosiahnutom počas roku 2007¹.

Regulačný rámec EÚ je navrhnutý tak, aby užívateľom a spotrebiteľom prinášal výhody vďaka stimulácii investícií v oblasti inovačných, atraktívnych a cenovo dostupných služieb prostredníctvom hospodárskej súťaže a čoraz integrovanejšieho európskeho trhu. Jeho základným cieľom je postupné ukončenie hospodárskej regulácie *ex ante* za predpokladu, že sa hospodárska súťaž nachádza na dostatočnom stupni vývoja.

Úspešnosť tohto prístupu sa potvrdila. Stále však existuje značný priestor na zvyšovanie výhod vyplývajúcich z posilneného jednotného trhu a hospodárskej súťaže a zo zníženia regulačnej záťaže.

Komisia v tejto súvislosti vydala upravené odporúčanie o príslušných trhoch² a návrhoch³ s cieľom zmeniť a doplniť smernice, ktoré vytvárajú regulačný rámec EÚ. Sú zamerané najmä na konsolidáciu vnútorného trhu prostredníctvom jednotnejších vnútroštátnych právnych predpisov, posilnenej ochrany spotrebiteľov a užívateľských práv, účinnejšej správy a implementácie spektra.

2. VÝVOJ TRHU

Odvetvie telekomunikácií je najväčšou jednotlivou súčasťou odvetvia informačných a komunikačných technológií (IKT) a predstavuje takmer 44 % jeho celkovej hodnoty⁴. V roku 2007 tento podiel pravdepodobne vzrastie o 1,9 %⁵, pričom odvetvie telekomunikácií je aj naďalej kľúčovým prvkom európskeho hospodárstva a prispieva približne 12 % k rastu produktivity práce⁶. Výška príjmov sa odhaduje na 293 miliárd EUR v porovnaní s 289 miliardami EUR v roku 2006⁴. Z hľadiska príjmov klesá využívanie pevných hlasových telefonických služieb, zatiaľ čo v súvislosti s mobilnými službami a pevným širokopásmovým pripojením je možné pozorovať neustály rast.

V roku 2007 spotrebiteľia opäť využívali výhody vyplývajúce najmä z nižších cien mobilných hlasových telefonických služieb. Ďalšou z týchto výhod bola zvýšená dostupnosť ponúkaných možností, akými sú napríklad mobilné širokopásmové pripojenie a poskytovanie vysokorýchlostných pevných služieb, najmä cez optické vlákna. Na väčšine trhov EÚ je možné pozorovať narastajúce množstvo ponúkaných tovarov a služieb a klesajúce ceny, čo poukazuje na fakt, že európsky spotrebiteľ využívajúci služby elektronických komunikácií bol na tom v roku 2007 lepšie ako v roku predchádzajúcom.

---

¹ Pokiaľ sa neuvádza inak, uvedená situácia je situácia k 31. decembru 2007 a trhové údaje sú údaje k 1. októbru 2007.

² Odporúčanie Komisie, 2007/879/ES.

³ KOM(2007) 697 – 699.

⁴ Európska pozorovateľňa pre informačné technológie (EITO), 2007.

⁵ Aktualizácia EITO, 2007.

⁶ Odhad je založený na údajoch EÚ KLEMS.

Komisia v oblastiach, v ktorých sa na trhu nepodarilo dosiahnuť zníženie cien a lepšiu hodnotu, ostáva aj naďalej ostražitá. V roku 2007 sa prostredníctvom nariadenia o roamingu⁷ riešila otázka vysokých cien za hlasové roamingové služby v EÚ. Pesimistické predpovede priemyselných odvetví sa nesplnili. Komisia bude pokračovať v monitorovaní vývoja cien služieb za posielanie SMS správ a údajov prostredníctvom roamingu a v roku 2008 predloží správu Rade a Parlamentu.

Investície

V roku 2007 presiahli celkové investície do odvetvia podľa odhadov 50 miliárd EUR v zmysle kapitálových výdavkov, čo predstavuje nárast v porovnaní s rokom 2006, a rok 2007 bol v poradí už piatym rokom každoročného zvyšovania investícií.

Etablované subjekty investovali približne 13,5 % svojich príjmov v roku 2007, podobne ako v roku 2006. Tento percentuálny podiel bol opäť vyšší v prípade alternatívnych prevádzkovateľov: napríklad významní alternatívni prevádzkovatelia vo Francúzsku a Taliansku investovali približne 30 % svojich príjmov. Celkové investície nových subjektov na trhu sa odhadujú na 25 % z celkovej hodnoty.

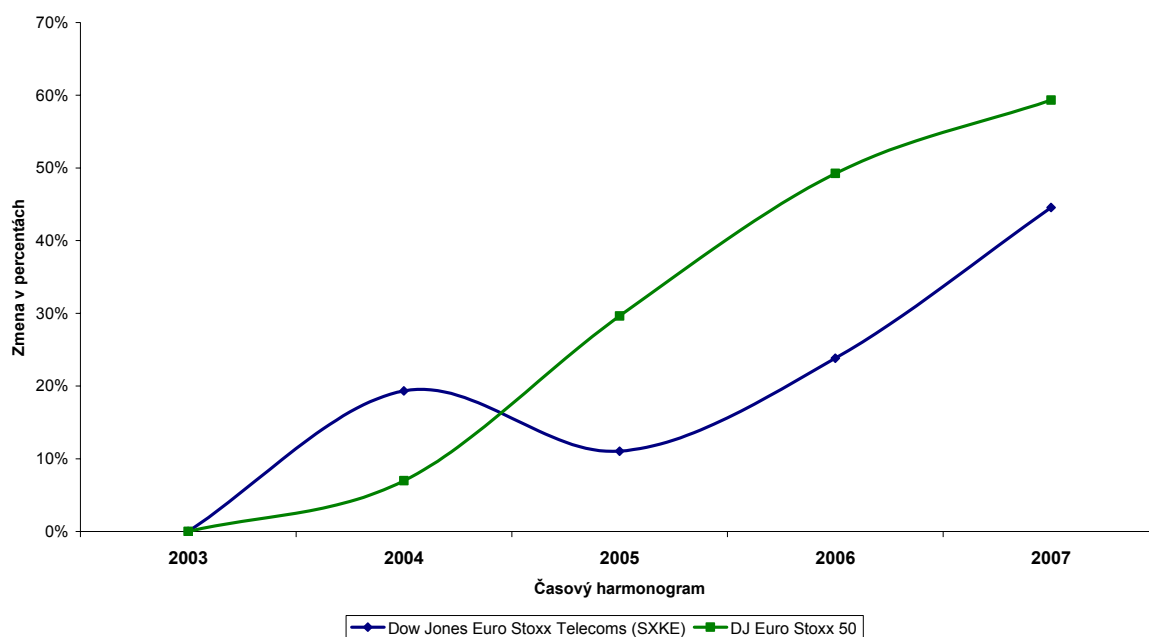
Finančný výhľad

Potom, ako vývoj odvetvia elektronických komunikácií počas niekoľkých rokov stagnoval, od roku 2005 postupne dosiahol úroveň celkového trhového výkonu. Mnohí finanční analytici hodnotia v súčasnosti toto odvetvie ako odvetvie s „nadpriemerným výkonom“, pričom vychádzajú z charakteristík, akými sú napríklad neustály a rozsiahly prílev finančných prostriedkov v hotovosti z poskytovania pevných hlasových telefonických a širokopásmových služieb spoločne so znižovaním dlhov počas uplynulých rokov a s vysokým výnosom z podielu na zisku.

---

⁷ Nariadenie (ES) č. 717/2007.

Relativný výkon odvetvia od roku 2003

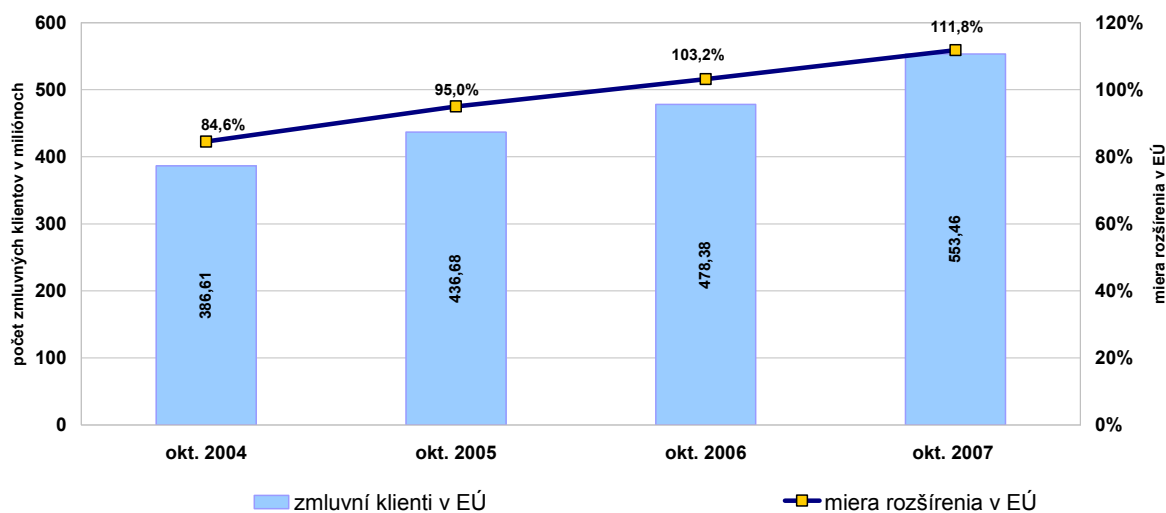

Mobilné služby

Príjmy z mobilných služieb v rozmedzí od 133 miliárd EUR v roku 2006 do predpokladaných 137 miliárd EUR vzrástli o 3,8 % v porovnaní s 4,1 % v minulom roku.

Miera rozšírenia sa aj naďalej zvyšovala a dosiahla pomyselnú hranicu 111,8 % populácie v porovnaní s 103,2 % v minulom roku.

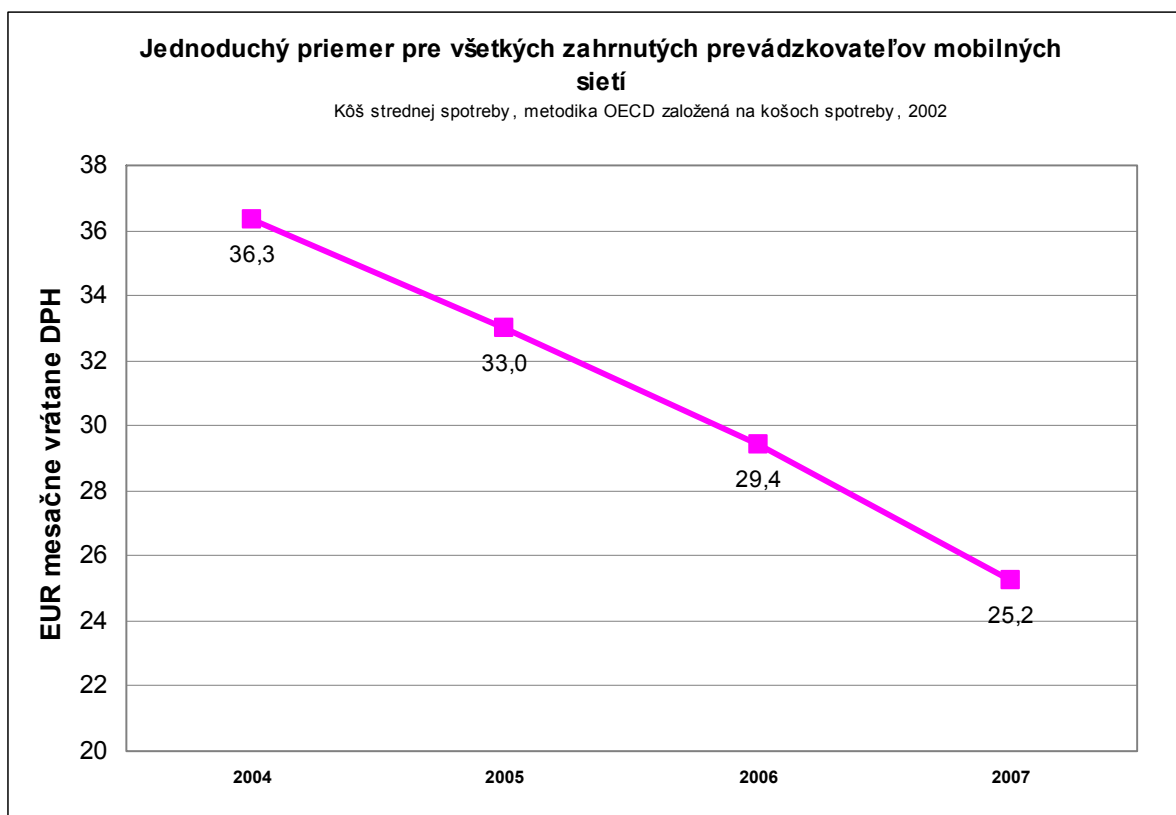
Miera rozšírenia zmluvných klientov v EÚ (2G a 3G)

Tempo rastu príjmov odráža zvyšovanie miery hospodárskej súťaže a znižovanie maloobchodných cien spoločne so saturáciou vo väčšine krajín a znižovaním termínačných

poplatkov. Zatiaľ čo sa ceny v koši nízkej spotreby⁸ znížili približne o 10 %, v prípade cien v koši strednej a vysokej spotreby došlo k zníženiu takmer o 14 %.

Relatívne trhové podiely významných prevádzkovateľov, hlavných konkurentov a nových subjektov v každom členskom štáte sa od roku 2004 výrazne nezmenili.

Mobilné dátové služby

Krátke textové správy (SMS) sú aj naďalej dôležitým zdrojom príjmov, pričom v roku 2007 predstavovali približne 14 % celkových príjmov, zatiaľ čo v súvislosti s ostatnými dátovými službami sa zaznamenal výrazný nárast a predstavujú 7 % príjmov v porovnaní s 5 % v roku 2006.

Technológia 3G dosiahla úspech v roku 2007. V súčasnosti ju ponúka na obchodnom základe 86 prevádzkovateľov vo všetkých členských štátoch v porovnaní s minuloročnými 70. Miera rozšírenia 3G vzrástla z 11 % na konci roku 2006 na odhadovaných 20 % na konci roku 2007⁹, čo predstavuje viac ako 88 miliónov zmluvných klientov. Dátové karty využívané na mobilné širokopásmové pripojenie sú čoraz významnejším zdrojom príjmov (najmä v Rakúsku).

Termináčné poplatky v mobilných sieťach (MTRs)

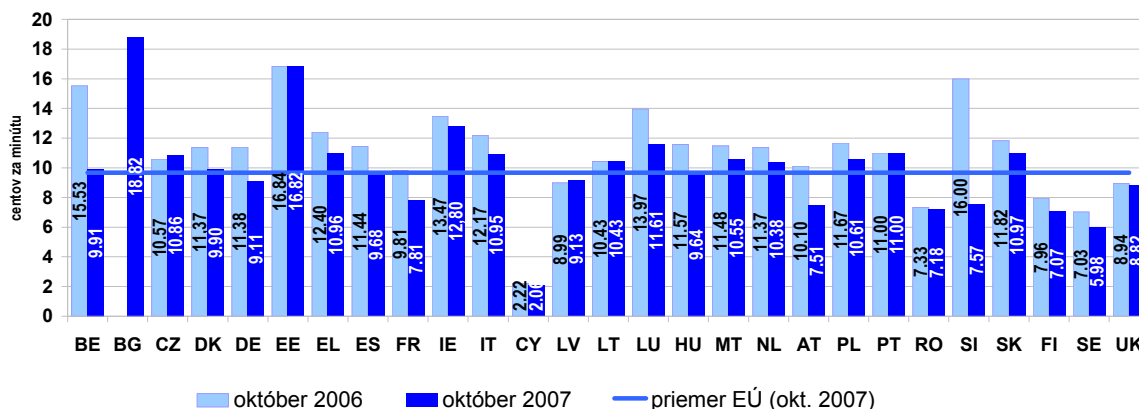
Tlak na znižovanie MTRs prostredníctvom regulačných intervenčných opatrení pokračuje aj naďalej, hoci absencia komplexného prístupu je prekážkou jednotného trhu. Priemerná cena

⁸ Metodika OECD – pozri pracovný dokument útvarov Komisie.

⁹ IDATE - PAC Consultants – Coe-Rexecode, november 2007.

sa tento rok po prvý krát znížila pod úroveň 10 centov, t. j. na 9,67 centa, čo predstavuje 12-percentné zníženie v porovnaní s októbrom 2006. Medzi MTRs v rôznych členských štátoch však existujú veľké rozdiely, počnúc od 1,93 centa na Cypre až do 22,37 centa v Estónsku, pričom priemerný MTR je 8,7-násobne vyšší ako priemerný terminačný poplatok v pevných sieťach.

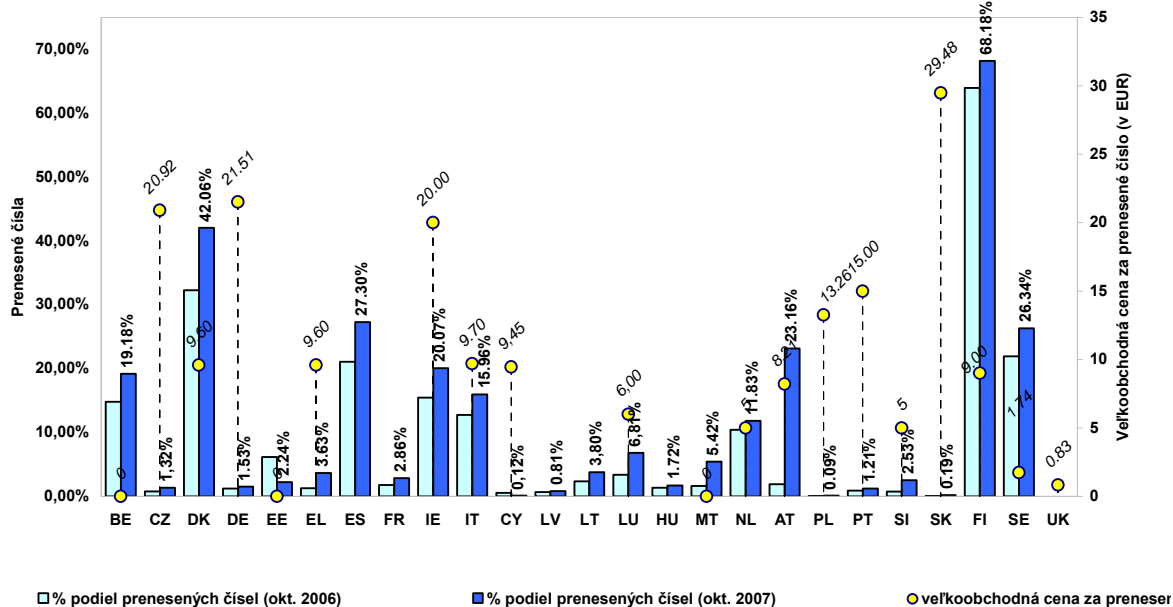
Poplatky za prepojenie v súvislosti s ukončením hovorov v mobilných sieťach
(vnútroštátny priemer vypočítaný na základe počtu zmluvných klientov)
priemer EÚ v okt. 2007: 9,67 centa

Prenositel'nosť mobilného čísla

Počet prenesených mobilných čísel sa počas uplynulého roku zvýšil o 7,1 milióna. V októbri 2007 dosiahol tento počet 46 miliónov (8,31 %) zmluvných klientov, ktorí využili prenos čísla svojho mobilného telefónu. V Taliansku samotnom si prenieslo svoje čísla viac ako 14 miliónov zákazníkov. Tento počet predstavuje 15,96 % z celkového počtu mobilných čísel. Najvyšší percentuálny podiel prenesených čísel (68,18 %) má Fínsko, za ktorým nasleduje Dánsko (42,06 %) a potom Španielsko (27,3 %). Vo všeobecnosti však výkon ostáva veľmi nevyrovnaný, pretože v niekoľkých členských štátoch sa prenos čísla využíva len v zanedbateľnej miere a prípadný vplyv na hospodársku súťaž sa zjavne nevyužíva v plnom rozsahu. Komisia z tohto dôvodu navrhla znížiť čas vymedzený pre prevádzkovateľov na realizáciu prenositeľnosti čísla na jeden pracovný deň.

Kumulovaný počet prenesených mobilných čísel ako % podiel celkového počtu mobilných čísel a veľkoobchodná cena za prenosnosť mobilného čísla, október 2007

Roaming

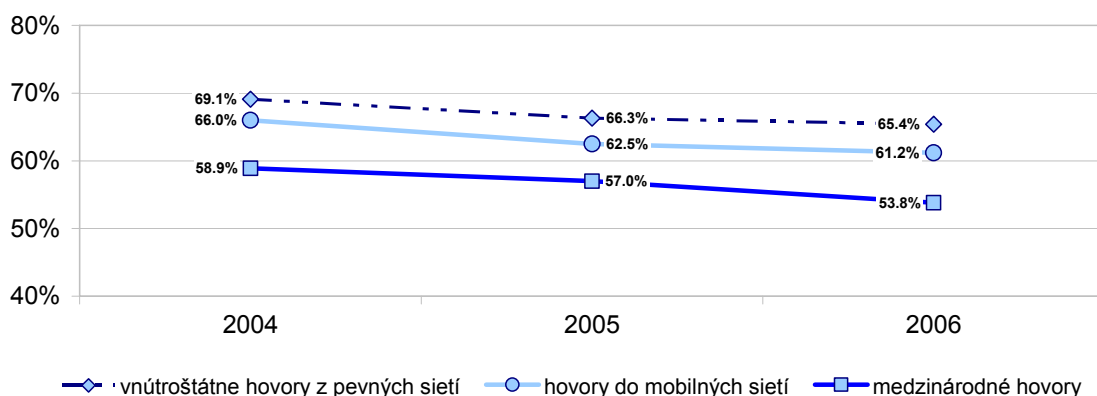
Nariadenie o roamingu nadobudlo účinnosť 30. júna 2007 a bolo implementované vo všetkých členských štátoch, pričom sa vyskytli len menšie ťažkosti. Spotrebiteľia sú v súčasnosti schopní ušetriť približne 60 % pri hovoroch využívajúcich roaming. Komisia sa práve zaoberá preskúmaním vykonávania nariadenia, a to najmä v súvislosti s otázkou, či by sa jeho účinnosť mala predĺžiť aj na obdobie po júni 2010 a či existuje potreba regulovať ceny za SMS a sťahovanie dát pri využití roamingu.

Pevné hlasové služby

Príjmy z pevných hlasových služieb naďalej klesali približne o 5 %⁴, podobne ako v roku 2006. Výška príjmov sa odhaduje na 79 miliárd EUR⁴. Znižujúce sa objemy prevádzky je možné vysvetliť pokračujúcim prechodom na IP (internetový protokol) a mobilné služby.

Trhové podiely dominantných prevádzkovateľov pevných služieb (vypočítané na základe maloobchodných príjmov a objemu prevádzky) sa takmer stabilizovali s výnimkou tých, ktoré sa týkali medzinárodných hovorov, pričom tieto aj naďalej klesali. V niektorých krajinách si dominantní prevádzkovatelia upevnili svoju pozíciu, trh však ostáva aj naďalej veľmi koncentrovaný. Nové subjekty na trhu však zabezpečili zvýšenie počtu priamych účastníckych vedení a vďaka prenositeľnosti čísla pevnej telefónnej linky sa stále vo významnej miere posilňuje hospodárska súťaž.

Priemerný trhový podiel dominantných prevádzkovateľov na trhu s hlasovými telefonickými službami v EÚ
(výpočet založený na príjmoch)

Balíky služieb

Spoločne s konvergenciou platforiem pokračuje aj trend smerom k poskytovaniu balíkov služieb, v ktorých prevádzkovatelia ponúkajú kombináciu pevných hlasových služieb, širokopásmového pripojenia a paušálnu sadzbu za využívanie služieb TV a mobilných služieb. Je však nevyhnutné, aby ostatní prevádzkovatelia mali prístup k veľkoobchodným vstupom potrebným na to, aby mohli ponúkať konkurenčné služby, a je takisto nutné zabezpečiť slobodu užívateľov pri zmene výberu prevádzkovateľa, ktorá nebude neoprávnené obmedzená. Na základe prieskumu v EÚ¹⁰ sa ukázalo, že 29 % domácností si zakúpilo aspoň jeden balík služieb v porovnaní s 18 % v minulom roku.

Technológia hlasu cez internetový protokol (VoIP)

Hoci sa VoIP využíva v niekoľkých členských štátoch v rastúcej miere, napríklad vo Francúzsku predstavuje 14 % celkového objemu pevných hlasových služieb, v Rakúsku 6,3 % a v Slovinsku 5,6 %, rozdielny prístup vnútroštátnych regulačných orgánov (VRO) by mohol obmedziť potenciál tejto technológie. Rozdielnosť prístupu je možné pozorovať v oblastiach, akými sú napríklad otázka tradičných hlasových služieb, číslovanie, prenositeľnosť čísla, prepojenie, kvalita služieb a poskytovanie informácií o polohe volajúceho záchraným službám. Európska skupina regulačných orgánov (ERG) vydala nedávno spoločné stanovisko k niekoľkým z týchto otázok¹¹ a na jeho základe sa usiluje o jednotnejší prístup.

Širokopásmové pripojenie

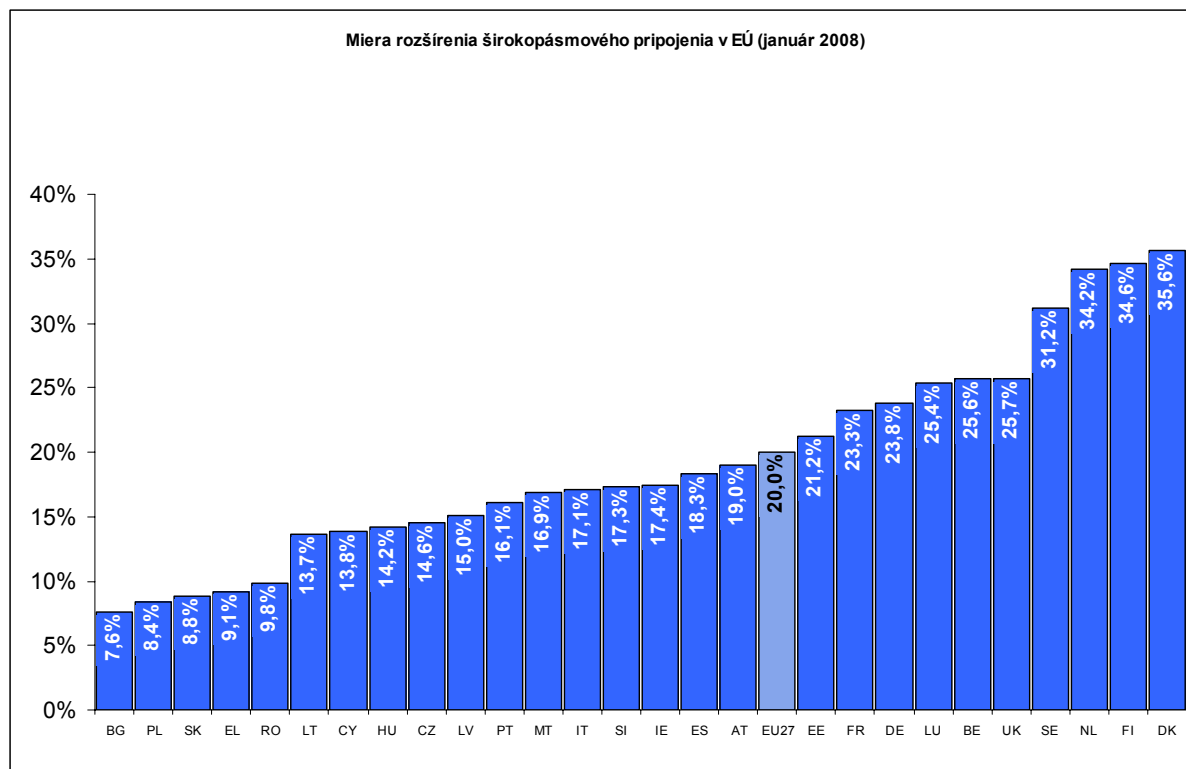
Príjmy pochádzajúce z využívania pevných dátových služieb, a to hlavne širokopásmového pripojenia, stále výrazne narastajú. Vo všeobecnosti vyprodukoval tento sektor odhadovaných 62 miliárd EUR v porovnaní s 58,5 miliardy EUR v roku 2006⁴.

Počet účastníckych vedení s pevným širokopásmovým pripojením prekročil 1. januára 2008 99 miliónov v porovnaní s 80 miliónmi v januári 2007.

¹⁰ Prieskum v domácnostiach v oblasti elektronických komunikácií (november-december 2007).

¹¹ ERG (07) 56 rev 2.

Miera rozšírenia v EÚ vzrástla v priemere zo 16,3 % v januári 2007 na 20,0 % v januári 2008.

Rozdiel medzi najvyššou a najnižšou mierou rozšírenia sa v členských štátoch zvýšil z 27,4 % v januári 2007 na 28,0 % v januári 2008.

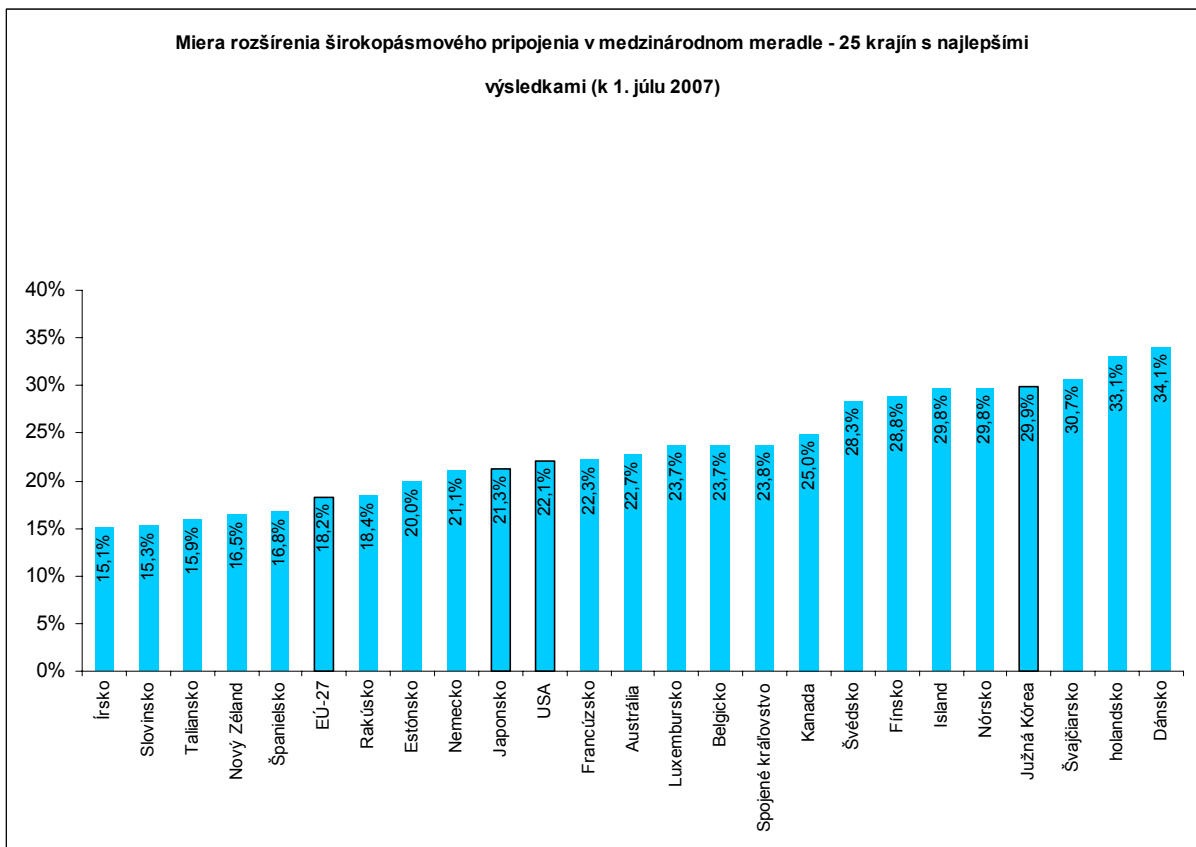
Značné rozdiely existujú takisto v dostupnosti širokopásmového pripojenia medzi mestskými a vidieckymi oblasťami. Napríklad pokrytie DSL vo vidieckych oblastiach dosahuje 71,3 % v porovnaní s 89,3 % na vnútroštátnej úrovni (94-percentné pokrytie len v mestských oblastiach). V prípade káblového pokrytia je rozdiel ešte zreteľnejší – vo vidieckych oblastiach dosahuje iba 7,4 % v porovnaní s 35,6 % na vnútroštátnej úrovni. Rozdiel v pokrytí DSL a káblovom pokrytí medzi vidieckymi oblasťami a vnútroštátnym priemerom je výrazný najmä na Slovensku, v Taliansku, Lotyšsku a Nemecku¹².

Prostredníctvom reformných návrhov Komisie sa umožní riešenie tejto otázky uľahčením využívania tých častí frekvenčného spektra, ktoré sa uvoľnia prechodom na digitálne vysielanie, a ich cieľom bude posilniť možnosť širokopásmového pripojenia vo vidieckych oblastiach prostredníctvom bezdrôtových aplikácií.

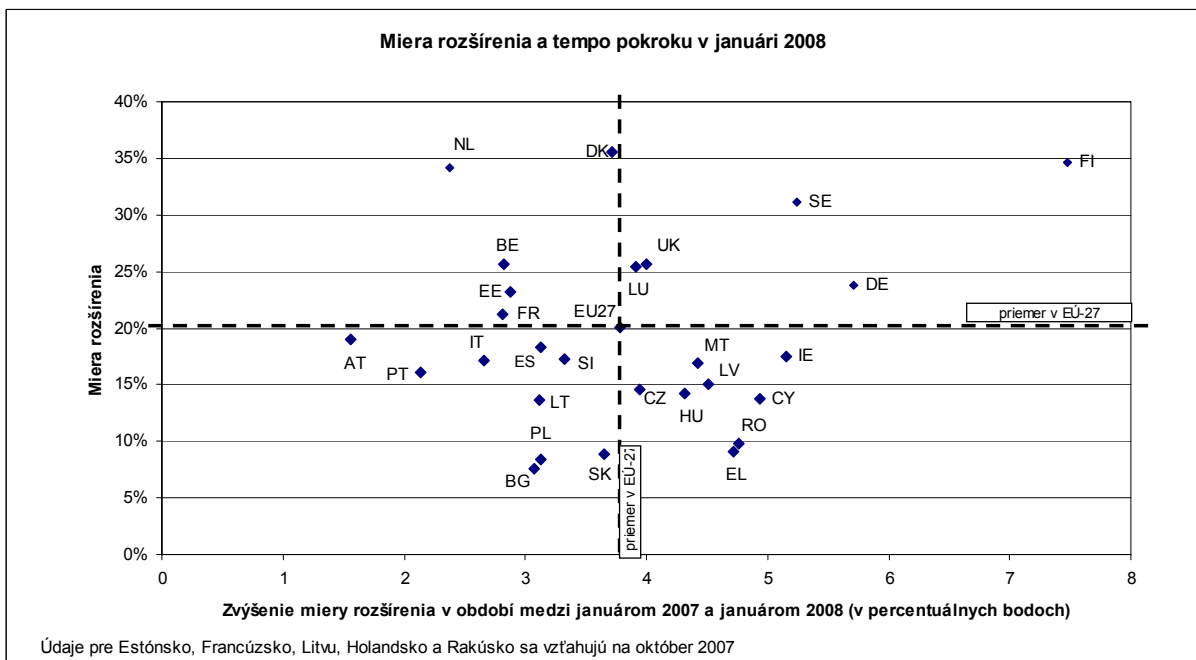
Medzinárodné porovnanie

Dánsko a Holandsko mali v júli 2007 najvyššiu mieru rozšírenia na svete a niekoľko ďalších členských štátov EÚ zaujalo v tejto súvislosti v medzinárodnom meradle vedúce postavenie. Hoci svoj výkon zlepšili počas roku 2007 aj USA a Južná Kórea, v súčasnosti v porovnaní s USA dosahuje vyššiu mieru rozšírenia širokopásmového pripojenia osem krajín EÚ.

¹² IDATE „Broadband Coverage in Europe“, 2007 (údaje k 31. decembru 2006).

V rámci EÚ dosiahlo najvyšší rast Fínsko, Nemecko, Švédsko, Írsko a Cyprus. Zatiaľ čo v prípade Fínska a Švédska je nárast logickým pokračovaním už pokročilého vývoja, pre ďalšie tri krajiny predstavuje nárast snahu dohnať zameškané.

Platformy pre širokopásmové pripojenie

DSL je zatiaľ stále hlavnou technológiou širokopásmového pripojenia v rámci EÚ a predstavuje približne 80 % všetkých pripojení. Rast v oblasti DSL pripojení bol však v porovnaní s ostatnými technológiami relatívny a v roku 2007 dosiahol 22,4 % v porovnaní s 34,5 % v roku 2006. Zároveň sa zvyšuje potenciál na výrazné posilnenie hospodárskej súťaže v rámci platformy prostredníctvom alternatívnych technológií, hlavne káblového prístupu, siete káblov zo skleneného vlákna (fibre to the home – FITH), bezdrôtového prístupu a mobilných služieb.

Rast v oblasti káblového širokopásmového pripojenia dosahoval od januára 2007 podiel 21,7 % a bol obzvlášť výrazný v Nemecku, Poľsku, Spojenom kráľovstve, Španielsku, Maďarsku a Belgicku. Vo Švédsku, Litve a Estónsku, členských štátoch s najvyšším podielom pripojení prostredníctvom siete káblov zo skleneného vlákna, sa v tejto oblasti zvýšil trhovú podiel v porovnaní so situáciou na konci roku 2006; bezdrôtové miestne vedenie (wireless local loop – WLL) predstavuje významný spôsob pripojenia v Českej republike, Írsku a na Slovensku, kde sa v priebehu roku 2007 dosiahol v tejto oblasti výrazný nárast.

Hospodárska súťaž

Zatiaľ čo trhovú podiel dominantných prevádzkovateľov na trhu so širokopásmovým pripojením zjavne klesá (v priemere zo 46,8 % v januári 2007 na 46,3 % v januári 2008), hospodárska súťaž je stále z veľkej časti založená na opätovnom predaji pripojení dominantných prevádzkovateľov. Napríklad v Spojenom kráľovstve predstavuje trhovú podiel dominantných prevádzkovateľov 25,8 % v prípade, že sa nezohľadňuje opätovný predaj pripojení, ale v prípade, že áno, tento podiel sa takmer zdvojnásobuje. V Nemecku dosahuje tento rozdiel 18,0 % a v Luxembursku 10,8 %. Trhovú podiel dominantných prevádzkovateľov sa pohybuje v rozmedzí od 17,2 % v Rumunsku až do 88,0 % na Cypre.

Napriek tomu, že sa nové subjekty na trhu spoliehajú do značnej miery na opätovný predaj pri zabezpečovaní širokopásmového pripojenia pre svojich zákazníkov, čoraz menej sa zameriavajú na hospodársku súťaž založenú na poskytovaní jednoduchých služieb. V súvislosti s veľkoobchodným predajom úplne sprístupnených miestnych vedení, ktoré v súčasnosti predstavujú 12,8 % PSTN pripojení v EÚ (public switched telephone network - služby založené na tradičnej telefónnej sieti), sa v priebehu roka dosiahol nárast (v prípade úplného sprístupnenia o 54,2 %, v prípade spoločného prístupu 33,8 %), zatiaľ čo v prípade bitového prúdu to bol nárast o 10,5 %. Súčasný počet 23,5 milióna úplne sprístupnených pripojení v porovnaní s 11,6 milióna opätovne predaných pripojení a 6,0 milióna pripojení bitového prúdu poukazuje na fakt, že nové subjekty na trhu dokázali posilniť svoju pozíciu v oblasti investícií.

3. REGULAČNÉ PROSTREDIE

Inštitucionálny rámec

Právomoci a zdroje VRO

Komisia sa v súčasnosti zaoberá otázkami v súvislosti s nedostatočnou mierou právomoci VRO na účinné presadzovanie, a to najmä pokiaľ ide o ukládanie maximálnych peňažných pokút (Bulharsko, Estónsko, Rakúsko), ako aj v súvislosti s diskutabilnou schopnosťou VRO zasahovať do otázok prístupu a prepojenia (Poľsko, Švédsko).

Zatiaľ čo v niekoľkých krajinách došlo k posilneniu účinnosti VRO (Taliansko, Írsko, Maďarsko, Švédsko, Holandsko), Komisia sa zaoberá pretrvávajúcimi obavami súvisiacimi s obmedzeným prístupom k zdrojom v Bulharsku, Grécku, Luxembursku, Poľsku a na Slovensku.

Pre VRO hlavne v malých členských štátoch môže zhromažďovanie odborných znalostí a zdrojov, ktoré sú potrebné na realizáciu trhových prieskumov a na monitorovanie implementácie opravných opatrení na čoraz komplexnejších trhoch, predstavovať problém.

Nezávislosť

Nezávislosť VRO je podmienkou na zabezpečenie regulačnej istoty. Opatrenia zamerané na posilnenie nezávislosti VRO sa uplatňujú, alebo sú naplánované v Lotyšsku a Maďarsku. Obavy však pretrvávajú v Bulharsku a Luxembursku a hlavne v Poľsku v súvislosti s pravidlami, na základe ktorých je možné odvolať riaditeľa VRO. Komisia preto do svojich návrhov na preskúmanie rámca zahrnula ustanovenia zamerané na posilnenie nezávislosti VRO.

Odvovania

Zdlhavé a sústavné odvolania proti rozhodnutiam VRO aj naďalej narúšajú účinnú implementáciu napriek úsiliu niekoľkých členských štátov uľahčiť tento proces (Nemecko, Grécko, Írsko, Malta, Poľsko a Švédsko). V tejto súvislosti by sa prostredníctvom reformných návrhov Komisie mala obmedziť tendencia podávať sústavné odvolania, ktoré vedú k časovému odkladom implementácie regulačných rozhodnutí.

Implementácia regulačných opatrení

Prieskumy trhu

Prvé kolo prieskumov trhu je už z veľkej časti zavŕšené vo všetkých členských štátoch s výnimkou Bulharska a Rumunska. Zatiaľ čo Komisia zodpovedajúcim spôsobom ukončila konania o porušení proti jedenástim členským štátom, trhy v týchto krajinách zjavne nevyužili prínosy vyplývajúce z cieľovej regulácie uplatňovanej v tých členských štátoch, v ktorých sa prieskumy uskutočnili načas.

V tých členských štátoch, v ktorých sa prvé kolo trhových analýz ukončilo načas a v ktorých boli zavedené príslušné právne predpisy na úrovni veľkoobchodných trhov, sa naskytila možnosť deregulovať niektoré maloobchodné trhy. Budúce prieskumy trhu, ktoré uskutočnia VRO a v ktorých sa zohľadní upravené odporúčanie Komisie týkajúce sa príslušných trhov, budú pravdepodobne viesť k ďalšej deregulácii maloobchodných trhov.

Implementácia opravných opatrení

Pokiaľ ide o ukladanie a presadzovanie regulačných opravných opatrení, situácia sa v jednotlivých štátoch odlišuje. V niektorých z nich sa konečné opatrenia ešte len musia prijať (napr. Maďarsko, Poľsko) a časový rozdiel medzi zavŕšením trhovej analýzy a uložením konečných záväzkov vyvoláva mimoriadne znepokojenie napríklad v Nemecku, Estónsku, Írsku a Luxembursku.

Dokonca aj v prípade uloženia konečných záväzkov úroveň ich rozpracovanosti častokrát nepostačuje na to, aby bolo možné zabezpečiť pevný základ pre investície a vstup na trhy.

Spustenie obchodných činností sa častokrát odkladá až dotedy, kým sa neobjasnia dôležité podrobnosti v rámci odvolania alebo postupov na urovanie jednotlivých sporov.

Okrem toho sa v cenových podmienkach referenčných ponúk konkrétnych regulovaných produktov nezabezpečujú vždy stimuly pre alternatívnych prevádzkovateľov zamerané na zavádzanie konkurenčných služieb (napr. Litva, Luxembursko, Malta, Poľsko, Slovensko a Švédsko). Na druhej strane môžu ťažkosti s dodávaním veľkoobchodných produktov (vrátane necenovej diskriminácie v porovnaní s významným vplyvom maloobchodnej pobočky prevádzkovateľa na trhu, problémov týkajúcich sa dohôd o úrovni služieb, spoločného umiestnenia, zmien produktov alebo prenositeľnosti) viesť k oneskoreniu implementácie a k oslabeniu konkurencieschopnosti alternatívnych maloobchodných ponúk.

Jednou z oblastí, v ktorej nejednotný proces implementácie opravných opatrení predstavuje najzreteľnejší problém, sú nákladovo orientované metodiky a metodiky nákladového účtovníctva. Vývoj smerom k vytvoreniu nákladovo orientovaných systémov si môže takisto vyžadovať veľmi rozdielne časové rámce a zahŕňať rôzne stupne asymetrie, ktoré nemusia byť vždy oprávnené z dôvodu existencie odlišných podmienok na vnútroštátnych trhoch.

Tieto odlišnosti predstavujú osobitnú záťaž pre prevádzkovateľov, ktorí sa usilujú ponúkať celoeurópske služby, a spomaľujú aj zaviesenie budovania vnútorného trhu so službami elektronickej komunikácie. Nedostatočná právomoc VRO na presadzovanie alebo neochota vykonávať túto právomoc môžu predstavovať ďalšie dôvody, prečo sa opravné opatrenia ešte neimplementujú v praxi.

Tieto nedostatky presvedčili Komisiu o potrebe jej účasti na procese vytvárania opravných opatrení a o potrebe posilnenej právomoci VRO na presadzovanie, pričom obidve potreby boli zahrnuté do reformných návrhov Komisie.

Ťažkosti, s ktorými sa stretli VRO v úsilí zabezpečiť včasné a účinné uplatňovanie zásady nediskriminácie v rámci regulovaných trhov, viedli mnohé z nich (napr. v Taliansku, Poľsku, Švédsku) k tomu, aby zvažili zavedenie funkčného oddelenia služieb prístupovej siete dominantného prevádzkovateľa pevných služieb od jeho ostatných maloobchodných a veľkoobchodných činností s cieľom zaistiť rovnosť prístupu k veľkoobchodným vstupom tak pre maloobchodné pobočky dominantných prevádzkovateľov, ako aj pre alternatívnych prevádzkovateľov. V Írsku samotní dominantní prevádzkovatelia navrhli určitú formu štrukturálneho oddelenia. Tento vývoj poukazuje na potrebu vytvoriť taký mechanizmus, vďaka ktorému by sa zabezpečil jednotný prístup vo všetkých členských štátoch.

Správa frekvenčného spektra

V roku 2007 sa dosiahol ďalší pokrok smerom k jednotnému trhu so službami bezdrôtovej komunikácie, a to vďaka niekoľkým harmonizačným opatreniam na úrovni EÚ zameraným na využívanie spektra bez individuálnych užívateľských práv (zariadenia krátkého dosahu, zariadenia rádiových frekvenčnej identifikácie - RFID a rádiové miestne siete - R-LAN). Vývoj pokračoval aj smerom k väčšiemu využívaniu trhov orientovaných prístupov k správe frekvenčného spektra. Očakáva sa, že vďaka navrhovaným zmenám regulačného rámca sa tento trend posilní v súlade s tempom vývoja nových technológií, meniacim sa dopytom po službách a rastúcou mierou globalizácie trhov.

V niektorých členských štátoch prevláda takisto tendencia premeniť systém udeľovania licencií na využívanie spektra na neutrálny z hľadiska technológií a služieb v súlade s návrhmi Komisie týkajúcimi sa zrušenia smernice o GSM a v súlade s navrhovanými

zmenami a doplneniami rámca. Napríklad regulačné orgány vo Švédsku a Spojenom kráľovstve oznámili svoj zámer premeniť aspoň časť spektra uvoľneného vďaka prechodu na digitálne vysielanie na neutrálne z hľadiska technológií a služieb a niekoľko členských štátov začalo proces, výsledkom ktorého bude využívanie spektra pre služby 3G v pásme 900 MHz doteraz vyhradenom pre služby GSM¹³. Malta, Dánsko a Fínsko takisto pripravujú významnú reformu správy frekvenčného spektra.

Zatiaľ čo vo väčšine členských štátov došlo k implementácii rozhodnutí Komisie o harmonizácii frekvenčného spektra prijatých v súlade s rozhodnutím o rádiovom frekvenčnom spektre 676/2002/ES v období rokov 2004 až 2007, na završenie tohto procesu je potrebné vynaložiť ešte značné úsilie. Ďalším problémom je fakt, že právne predpisy EÚ v oblasti harmonizácie frekvenčného spektra sa opakujú aj v právne nezáväzných medzivládnych dohodách v rámci CEPT.

Komisia po prijatí svojho rozhodnutia 2007/98/ES o harmonizovanom využívaní rádiového frekvenčného spektra na implementáciu systémov zabezpečujúcich mobilné satelitné služby (MSS) predložila v auguste 2007 Európskemu parlamentu a Rade návrh rozhodnutia vytvoriť právny základ celoeurópskeho výberu a schvaľovania prevádzkovateľov MSS. Na celoeurópskej úrovni sa takisto uplatňujú koordinované opatrenia s cieľom uľahčiť poskytovanie služieb mobilnej komunikácie na palube lietadla.

Na úrovni Spoločenstva existuje jednoznačná potreba zavádzať ďalšie harmonizované postupy s cieľom zabezpečiť možnosť koordinovaného a včasného udeľovania licencií v rámci frekvenčného spektra určeného na poskytovanie celoeurópskych služieb. Komisia preto navrhla pre novovytvorený orgán, Európsky úrad pre trh elektronických komunikácií, úlohu, ktorú má vykonávať pri uľahčovaní procesu udeľovania licencií pre celoeurópske služby.

4. ZÁUJEM SPOTREBITEĽOV

VRO sa v čoraz väčšej miere sústreďujú na záujem spotrebiteľov a prípadne zohľadňujú narastajúcu konkurenčnú aktivitu súvisiacu s konvergujúcimi trhmi, balíky ponúkajúce rôzne služby a zodpovedajúce snahy prevádzkovateľov uspieť na trhu a udržať si zákazníkov.

Transparentnosť poplatkov

Cenová transparentnosť stále vyvoláva obavy, hoci sa narastajúci počet regulačných orgánov usiluje vytvoriť nástroje na porovnanie cien dostupné na internete s cieľom pomôcť spotrebiteľom zistiť pri rozhodovaní, ktorý poskytovateľ služby ponúka službu najväčšmi vyhovujúcu ich potrebám.

Niekoľko členských štátov takisto zaviedlo opatrenia zamerané na posilnenie transparentnosti služieb s prirážkou a ostatných služieb využívajúcich negeografické čísla, v prípade ktorých sú skryté náklady a nedostatok informácií o cenách častokrát dôvodom na obavy.

Komisia uvítala tento vývoj, ktorý je v súlade s navrhovanými zmenami a doplneniami rámca.

Univerzálna služba

---

¹³ Očakáva sa prijatie návrhu rozhodnutia EÚ.

Nemecko a Luxembursko ostávajú jedinými členskými štátmi, v ktorých sa univerzálna služba poskytuje v bežných trhových podmienkach. Niekoľko ostatných členských štátov sa však rozhodlo vylúčiť jednotlivé prvky z rozsahu tejto služby (napr. telefónne zoznamy v Taliansku a Estónsku a telefónne informačné služby v Taliansku, Estónsku, Írsku a Rakúsku). Česká republika už do rozsahu univerzálnej služby nezahŕňa prístup na pevne určenom mieste a Švédsko a Fínsko zvažujú mobilné riešenia. Rumunsko obmedzuje rozsah služby na zaistenie prevádzky tzv. telecentier, ktoré zabezpečujú prístup vo vidieckych oblastiach.

Užívatelia so zdravotným postihnutím a osobitnými potrebami aj naďalej čelia početným obmedzeniam prístupu k službám, ktoré sú nevyhnutné z hľadiska spoločenského a hospodárskeho života. Zatiaľ čo prostredníctvom rámca dochádza k podpore členských štátov prijímať opatrenia zamerané na uľahčenie prístupu k takým službám, ktoré má k dispozícii väčšina užívateľov, samotné prijímané opatrenia a dosahované výsledky sa jednotlivých štátoch EÚ značne odlišujú.

Prenositel'nosť čísla

Možnosť využiť prenos čísla majú v súčasnosti užívatelia mobilných a pevných služieb vo všetkých členských štátoch s výnimkou Bulharska a Rumunska. Niekoľko členských štátov uskutočnilo opatrenia zamerané na uľahčenie prenositeľnosti čísla v súvislosti so službami VoIP a službami prevádzkovateľa mobilnej virtuálnej siete, ale pravidlá sa v rozsiahlej miere odlišujú podľa klasifikácie a používania príslušných čísel. V rámci hospodárskej súťaže zohráva rozhodujúcu úlohu čas potrebný na prenos čísel (rovnako aj cena). Zatiaľ čo sa dosiahlo určité zlepšenie (napr. vo Francúzsku, Španielsku, Spojenom kráľovstve), časové odklady stále narúšajú hospodársku súťaž v mnohých členských štátoch a Komisia sa preto rozhodla navrhnúť právnu požiadavku, na základe ktorej sa prenos čísla musí uskutočniť v priebehu jedného pracovného dňa.

Európske tiesňové číslo 112 je možné využiť v prípade potreby zavolať záchrannú službu, a to bezplatne z pevných alebo mobilných telefónnych liniek v rámci celej EÚ s výnimkou Bulharska.

Poskytovanie informácií o polohe volajúceho záchranným službám ostáva aj naďalej problematické. Komisia sa rozhodla oznámiť Európskemu súdnemu dvoru šesť členských štátov (Taliansko, Holandsko, Litva, Slovensko, Lotyšsko a Poľsko) a začala konanie proti Rumunsku vo veci nesplnenia požiadavky poskytovať informácie o polohe volajúceho v prípade telefonátov na číslo 112 v rámci mobilných sietí.

Kvalita odozvy na tiesňové volania sa v rámci EÚ výrazne líši, keďže nepredstavuje oblasť, ktorá je predmetom harmonizovaných pravidiel. Pred očakávanými zmenami a doplneniami súčasných právnych predpisov EÚ, ktoré v tejto oblasti predstavujú rámec osvedčených postupov, sa Komisia prostredníctvom Výboru pre komunikácie a jeho podvýboru špecializovaného na prístup k tiesňovým službám, ako aj prostredníctvom Výboru pre civilnú ochranu, usiluje zvyšovať kvalitu odoziev na volania na tiesňové číslo 112.

5. ZÁVERY

V rámci odvetvia aj naďalej dochádza k zvyšovaniu príjmov vďaka pretrvávajúcemu rastu obratu v súvislosti s pevným širokopásmovým pripojením a mobilnými službami. Spotrebiteľia zároveň využívajú prínosy súvisiace s posilneným konkurenčným prostredím a následne nižšími cenami.

Regulačný model EÚ sa osvedčil ako užitočný nástroj pri zabezpečovaní narastajúcej konkurencieschopnosti trhov pri súčasnom zabezpečovaní dôkladnej ochrany spotrebiteľov a poskytovaní základných služieb.

V členských štátoch, v ktorých sa regulácia uplatňuje na úrovni najlepších postupov, sa spotrebiteľom naskytna príležitosť využívať prípadné prínosy, a to napríklad v súvislosti s pribúdajúcimi inovačnými službami širokopásmového pripojenia. Regulačné opatrenia boli obzvlášť úspešné v prípade, ak sa proces trhovej analýzy vykonal včas, ak boli opravné opatrenia uložené prevádzkovateľom s významným vplyvom na trhu dostatočne presné a podrobné, ak sa zabezpečila efektívnosť odvolacieho procesu a súdnych zásahov, a ak nebola obmedzená schopnosť regulačných orgánov aktívne riešiť otázky necenového charakteru.

Regulačný rámec však v súčasnej podobe poskytuje značnú slobodu pri rozhodovaní o tom, ktoré konkrétne pravidlá sa majú uplatňovať a akým spôsobom sa budú zavádzať v praxi. Výsledkom je regulačné prostredie, ktoré je častokrát založené na nejednotných prístupoch, ktoré v značnej miere narúšajú realizáciu skutočného jednotného trhu v rámci Európskej únie, ako aj z neho vyplývajúce hospodárske výhody. Príklady nesúrodej regulácie zahŕňajú terminačné poplatky a „dráhy sklzu“ v mobilných sieťach, metodiky účtovníctva, otázku VoIP, prenositeľnosť čísel v mobilných sieťach a necenovú diskrimináciu zo strany dominantných aktérov.

Návrhy Komisie, ktoré sú momentálne predmetom diskusie v Európskom parlamente a Rade, sú zamerané na riešenie týchto otázok pri prípadnom využití inovačných prístupov a pri súčasnom zachovaní základnej všeobecnej koncepcie, ktorá predstavuje rámec z roku 2002.